

ODDAĆ SIĘ (37) *vb pf*

się (19), sie (18).

o oraz a jasne.

inf oddać się (9). \diamond *fut* 3 sg odda się (3). \diamond 3 *pl* oddadzą się (3). \diamond *praet* 1 sg *m* -m się oddał (2). *f* -m się oddała (1). \diamond 3 *sg m* oddał się (6). *n* oddało się (2). \diamond 2 *pl m pers* -ście się oddali (1). *subst* -ście się oddały (1). \diamond 3 *pl m pers* oddali się (1). \diamond *plusq* 1 *sg f* -m się była oddała (1). \diamond 3 *pl m pers* się byli oddali (1). \diamond *imp* 2 *sg* oddaj się (1). \diamond *con* 3 *sg m* by się oddał (1). *n* by się oddało (1). \diamond 1 *pl m pers* byśmy się oddali (1). \diamond 3 *pl m pers* by się oddali (1). \diamond *part praet act* oddawszy się (1).

Sł stp notuje, Cn s.v. oddany od ludu, Linde XVI – XVIII w. s.v. oddać.

1. Dać samego siebie (1) :

Zwrot: »cale się oddać [komu]« (1): [W nawiązaniu do słów „bierzcie i jedzcie”] iefli fię cále wedle ciáľá oddał Chrifus vcźniom łwym: tedy ná potym inłzym nic nie zołtáľo *CzechRozm* 265.

2. Poddać się czyjejs władzy, opiece, stać się dobrowolnie czyimś sługą; *probare se alicui Vulg* [wobec Boga (14), wobec szatana (5), wobec człowieka (2)] [komu] (21) : *LatHar* 637; Zaden służąc żołnierską Bogu nie báwi fię łprawámi łwieckimi: áby fię temu podobał ktoremu fię oddał. *WujNT* 2. *Tim* 2/4.

Zwroty: »Chrystusowi, (Panu) Bogu się oddać« [w tym: cale (3)] = żyć naboźnie; związać się sľubem czystości [szyk zmienny] (6:5): łámi [mniszy] przeto/ áby Pánu Bogu bez załzkody pilniey sľużyć mogli/ ktoremu fie raz oddáli/ żywotá Apofłolłkiego [...] násláduiá. *WujJud* 213; *CzechRozm* 227; bom fię ia oddáľá Chryłtułowi: á być nie może/ ábych mu wiáry záchować niemiáľá. *SkarŻyw* 225, 224, 338, 507; *ReszHoz* 129; *ArtKanc* O3v, O4, S4v; Nápomina Rzymiány/ áby od márnosci łwieckich oderwáni cále fię oddáli Pánu Bogu. *WujNT Rom* 12 arg.

»diabłu, szatanowi, czartowi się oddać« [szyk zmienny] (3:1:1): izali fie ten z dułzą y s ciáľem Dyabłu nie oddał/ aby iedno Papieżem zołtáľ *KrowObr* 38, 137; *RejAp* 165v; *SkarŻyw* 125; *WerGość* 221.

»w moc się oddać« (1): ktorzy nie tylko máiętności łzkarádzie połtradáli/ ábo fię łzátánowi w moc byli oddáli/ Páná Boga [...] przegniewáli *WerGość* 221.

»sam się [= samego siebie] oddać« (1): ná cześć Chryłtułowi: ktoremu fię zá to/ iż ich krwiá swoiá odkupił/ łámi y włzytko łwoie oddádzą. *SkarKaz* 456b.

»oddać się za sługę, sługą« (1:1): ia tez iakom się oddał zyczliwym sługá ImMMPana zawsze nim bydz chcę. *ActReg* 14; *WujNT* Bbbbbbb4v.

Szereg: »połlubić się i oddać« (1): Nikt tu [w klasztorze] zołtáć nie może/ kto fię Chryłtułowi nie połlubi/ y nie odda. *SkarŻyw* 224.

[Przen:

Zwrot: »w śmierć się oddać« = *pogodzić się ze śmiercią*: niewiedząc rády żadney/ áni rátkunku/ iuż fię byli w śmierć oddáli *HistFort* E4.]

3. Poświęcić się, oddać swe siły [czemu] (1) : Rzeczypołp: zowie fię powłzechnym miáľtem: zá ktorá vmrzeć/ y ze włzytkim fię iey oddáć [...] winni iefłełmy. *SkarKazSej* 669a.

4. Zająć się czymś, obróć sobie jakieś zajęcie (2) :

oddać się czemu (1): [Z horoskopu:] Rzeczam zenkiem sie odday/ małzeństwa poczynay Goski A3v.

oddać się w co (1): CHłopi tułaiący sie/ którzy do trzeciégó dnia po przyźciu łwym do miałt y miałteczek w fluzbę y w rzemiełto sie nie oddadzą SarnStat 520.

5. O związku kobiety z mężczyzną: *połączyć się* [z kim] (5) : Druga rzekła by fen miałá/ Iżem sie z nim była oddalá BierEz B3v; rzekł: Rosćcye á množcye łye/ dodawájąc nam tem drogi/ ábyłmy włafną żonę myeli/ flulfnie/ pochwalnie łye łnyą oddáli GliczKsiqż B7, P4; Náiedzie kto wdowę iáką nie vbogą/ weźmie ią gwałtem; odda sie z nią; oná niebogá radá nię [!] radá z niem mieszkać musi GórnRozm D; [MrowStadło A6v].

Zwrot: »oddać się w małzeństwo« (1): vrodził sie im pirwłzy łyn Kain s łiołtrą Kálmáną bliźnięta/ s ktorą sie potym oddał w małzeństwo BielKron 2v.

6. W funkcji strony biernej (7) :

a. *Zostać odplaconym, odwzajemnionym* [komu] (6) : RejPs 156v; Są theż drugie [dobrodziejstwa] czo sie nam nigdy oddać nie mogą RejZwierc 95, 183.

oddać się od kogo (1): Wiećie z iáką tego vłkodzenia [król] żáłością vżywał [...]/ wiećie tefz żeć y Mołkiewłkiemu oddáło się to od nie^{go}. BiałKaz H4v.

Zwrot: »sowito (a. sownie) się oddać« (2): [Pan Bóg] iáłnie powieda: Gdy záwoła do mnie vbóžuchny o krzywdę łwoię/ ia mułżę pomśćicielem ie^{go} być. Bo wierz mi iżći sie to łowicie oddać musi/ álboć łzkápy pochromieią/ áboć potym y z gołpodą zgoráią RejZwierc 27, 98v.

b. *Zostać przedstawionym słowami* [czemu] (1) : Ktora to propołicia/ áby się vważeniu y pámięći wáłzey oddać lepiej mogłá: zámknę ią w te trzy główne częśći. PowodPr 6.

Formacje współrdzenne cf DAĆ SIĘ.

Cf **ODDANIE**, **ODDANIE SIĘ**

KW, MG